

ELS MALNOMS D'ULLDECONA (EL MONTSIÀ)

Francesc Itarte i Vericat

INTRODUCCIÓ

Començaré per explicar que m'he decidit per posar com a títol d'aquesta comunicació la paraula malnoms enfront d'altres denominacions com poden ser renoms, sobrenoms, àlies, o motius, que tot vol dir el mateix, perquè malnom és la forma més usada a la nostra comarca.

El mètode seguit per tal de fer el recull de malnoms d'Ulldecona va ser inicialment el de la recollida oral entre persones del nostre entorn familiar. Un cop confeccionada una primera llista, ens vam desplaçar durant algunes tardes als dos locals de jubilats que hi ha a la localitat i allí, una vegada s'havia explicat el motiu del nostre interès, en un moment la taula s'anava omplint. Cada jubilat nou que entrava al local i que considerava que podia aportar nous malnoms, era requerit de pressa pels companys. Per tal d'anar refrescant la memòria, nosaltres anàvem llegint la llista inicial de malnoms de què ja disposàvem. Cada malnom llegit ens portava a recordar el/la del cònjuge, el/la d'un/a veí/veïna, el/la de l'amic/ga inseparable... Un altre sistema que també ens va aportar molta informació va ser el del veïnatge. Els jubilats recordaven del seu carrer de sempre, o del que van anar a viure després de casats, casa per casa, qui hi viu ara, qui hi vivia abans, amb qui es va casar, etc. Fins i tot se'ns va facilitar tant la recerca que, dies després, se'ns aturava pel carrer per tal de donar-nos l'últim malnom que havien recordat.

Un altre sistema utilitzat ha estat també la investigació de documents escrits de l'Ajuntament. Cal dir que molt poca informació hem pogut recollir amb aquest mètode, atès que en els escrits legals o oficials sol ometre's el malnom perquè es considera ofensiu o irònic. Tot i així ens van ser de gran utilitat dues llistes de l'any 1939, que classificaven casa per casa, i veí per veí, els addictes i els no-addictes al Règim. En aquestes llistes, confeccionades amb finalitats repressives

pel franquisme, els no addictes solien portar gairebé tots el corresponent malnom al costat del nom legal, en canvi, no passava així a la llista dels considerats com a addictes.

En el nostre treball, primerament, reproduïrem una rondalla escrita durant la dècada dels anys 30, la qual ens ha estat facilitada pel senyor Pere Brusca Garrit, Pere Pesseta, i de la qual era autor l'ulldeconenc Josep O'Callaghan Martí, difunt l'any 1936. En el moment que va arribar a les meves mans, van avisar-me que, a través de diferents còpies que s'han anat fent a través del temps, s'ha pogut perdre, possiblement, algun malnom i potser també que ja no mantinga el sabor original. Malgrat tot crec que val la pena recuperar-la.

A) LA RONDALLA D'ULLDECONA

En la Galana Catalunya
hi ha un Polit poble que li diuen
Ulldecona, la Bacona,
i els que això saben se'n riuen.
En este poble Massabonic
hi ha més de Milhòmens grans
tant per lletres com per Pluma
com per noms extravagants.
Vint cèntims us en faré
si com Badoc, no badeu
i anant començant la corda
compteu los nucs que farem.
Un dia d'una setmana
en este poble que he dit
es va presentar un Francès
fent, Xirivít, Sorlit, Collit.
L'Espanyolet que ho va veure
se'n va a casa del Flac Fuster
i li conta a la Palota
d'aquell home Foraster.
Estant allí els dos parlant
vénen Sotero i Topinot
i van fugir quan van veure
que es parlava del Francesot.
I com que eren volguts d'ell
tot seguit li van dir:
si l'agafeu, aviseu Garrell

i també el Flare Topí.
Hi ha comentaris al poble,
un siteja, l'altre calla,
l'altre pega unes mirades,
ara ve la gran cordada.
Com si ho haguessen sentit,
allà ve la gran Ramada
duient per Capità el Viu,
Belet i la Ratada.
I com que és molt consegüent
ve també l'home, lo Ratat
amb una tan gran Manola
que semblava lo Cagat.
Com si fóra un Raboset
va per allí fent Ullets
i a estones fent la Peturra
com Venancio de les Dents.
Surt Carana i me l'agafa
i me'l porta a ca Bellotes
i no gasten més Rebudes
i se l'emporten Preset.
Lo Borni que era molt ell
se'n va en busca de l'Hereu
i per sortir prest del Sepió
preguen molt més a Masdèu.
Lo Meneo aquí no s'ha acabat
Quart per hora ve amb gran patrulla

amb tota la gent de la Rulla
i tota la del Mascarat.
No sé per què ve lo Bollaire
I també Hombre serio i Xito
també ve lo Gran Maligne
i el mol t Pelat de Benito.
Vénen darrere d'ells Matamoros,
lo President de la Comarca,
Panolla, lo Puto i Mollons,
Garriga, Rallo i Pataca
la Pifanya i Calcesblanques
s'agafen a Collonet,
Burriac, lo Pigo i Bertolo
i trenquen lo cànter a Planet.
Masdéu es burla de la Grilla,
Dosa es riu de Bedòs
Ve l'Estudiant de Rampinya
barallant-se amb Cap d'arròs.
Ho veu Perico el Soldado
I el Coixo de Granyana,
també ho veu Panxapodada
i un d'aquells que fan lo Maco.
Se'n va allà Roquet
I trobant-se el bon Casul
li donen fort de Pa-sec
i el deixen com a Poc-cul.
Allà apareix Llumetes
com si fóra un Canetà,
així que el veuen li diuen:
Tu, Bordaes, Plega el pa
i me'l posen tan Calent
que els Calçons li feien mal,
l'agafen amb un Llençol
i el porten a l'Hospital.
Cuca-santa el va anar a veure
I quan allí es va saber
tot així amb una Tallada
el duen al Serraller.
I com que molt poc el volia
el porta a casa Camota
i este no només li va dir Dugo

que li va fer la Carota.
Així que va estar tot sol
agafa per allí un Cranc
li trauen totes les Dentasses
i el deixa com a Capblanc.
Pitralot que era amic d'ell
hi acudeix sentint lo soroll
s'agafen allí amb Garrell
i es mosseguen com lo Poll.
Ja ve Minguet dels Forners,
Penja-reis i Felipó
i com que eren tots amics,
fan créixer fort lo Tacó.
Qui va damunt qui va davall
es presenta allí Salero
amb lo Punyalet a la mà
que va prendre a Sotero.
Com si fóra lo Rei Moro,
estant-los allí arengant
vénen allí amb gran Petera
lo Cabró i Perebuscall.
I li diuen : Set cegueres,
ja pots córrer com un Tord espantat
que no siga que sense Barreres
surtes molt Malcasat.
Així que aquell se'n va anar
tornà a encendre's la Capseta
i amb això ve Matapollos
i el xerraire Semoleta.
I apliquen foc a la Sábana
i allò tot va que s'encén
entre Guixa i Enquiliana
punxen Pere Vicent.
Lo Pixum no s'ha parat
falta molta més Rendilla
falta Toni lo Geperut
i la seua Petrolina.
Allà i junts amb ells vénen
Talent, Franxesco i Pomada
juntament amb Cacauets
i l'home de la Advocada.

També ve Pasalamar,
lo Magre, Tita i Villalta
i tiren cop de bastos
i a un li trenquen Mitjagalta.
Quin Lambrolla s'ha mogut
un repretà, l'altre surt,
l'altre allà pega un Fonoll
però com si anés Torbat.
Doncs per acabar la Gandaia
allà ve corrents Vicierro
rosegant com un Bitxac
Antonietta de Ferrero.
Altra Carallada i Mitja,
això no ho havien Rebut
i a l'últim acabaren
traent Abelles d'un Canut.
Atenció que allà ve Cama
com si vingués de Xert
apacigua la qüestió
mentre l'ajuda Nasquet.
Perquè si ve Mitjavila
duient també a Mitjadona
ni Milhòmens que s'hi posen
al Futró anirà la cosa.
També te part en la Tequera
lo molt Ros de Pere Gil
també lo Ros de la Botera
lo Puço, Taudora i lo Grill.
Patinou i Patimeu,
lo Colaxà i lo Menut,
la Cendrera i Loberats,
lo Canareu i Bu-buc.
Esbrí, Sansano i Centeno,
Garrell i Licantí.
L'Aube i la Magnífica,
Palau, Perano i Pepino.
Lo Muchacho i lo Flauter,
Virgili i la Valmanya,
lo Negret i el Tort de Vic
i Pepe lo de l'Escolana.
La Franxela i Comunenc,

l'Americano i Tanaix,
lo Pipante i Ventallenc,
la Godallença i Patraix.
Baladroç i lo Galerenc,
Trabúcio i el Lleganyós,
Lo Punxonet i lo Senienc
Ximo d'Aurora i el Babós.
Nyiqui-nyaque i Garroffi
Vicente i la Tolosera
Sastre Calduch i Govern
Caramanxel i Rochera.
La Fementa i Cagalló,
L'Hermosa i també Tomero
Antich, la Rata i Sopera
lo Mariner i el Tequero.
Ferré, Maselet i Coll-llarg,
La Russa, LLuna i Claudino
acompanyats de Santicos
i del tonto Petrolino.
Laura, Pluma i Catorze,
Bossanova i Gasparet
lo Bollaire i el Perano
Benlloc i el més Xotxet.
Ve l'Estudiant de la Curra,
Rampinya i la Cascarenya,
Uixant, lo Juano i Fasnac
Pocafam i la Belenya.
Galtabruta i Menjafigues,
lo Sariero i Carcasset,
Botins, lo Podrit i Cara de guixa,
Pote i el Gat de Benet.
Altabella i Brancalet,
Pinos, Campos i el Trobat,
Caracoles i Palot,
lo Bort i el Cosí Baldat.
Ve Blai de la Petitosa
I Manuel de la Parra,
la Botònia i Forragaites
i també lo Tort de Lauria.
També ve amb ells lo Margarito
Bossadones i la Xana

Burxorret i Pasqualot,
L'Esquerrer i Tros de Peanya.
Allà darrere d'estos vénen
les Catiques i Macabeu
i un Falcó i una Mirleta,
cridant: mau, mèu, marramieu.
Monene i Babalauela
la Trompitxola i Xaparro,
Xarpetà i la Sabonera,
Manyós, Rabassa i Catarro.
Serinoies i Botoni,
Cifres, Crisanto i Grasset,
l'Ermità i la Gaiatana,
Mayans, lo Segundo i Coet.
Salta-sèquies i Gavino,
Lantolla, Darío i Maulín,
lo Perano i la Galana,
lo Picarró i Catarrín.
Andreu de la Canaraveta
lo Palliser i Mançanera,
lo Tendre i Papabellotes,
lo Pebreroig i la Perra.
Sant Antoni dels Botons Negres,
Barbereta de Folqué
Celidoni, la Conilla
Garanyana i lo Cerer.
També Miquel lo Gitano
lo Xispero i Mangotxé,
Nofre, la Nasca i Nandillo,
lo Moliner i l'Alfalsar.
També lo Maco de Tarraro,
Botons de Fusta i Cigró,
Pepeta del Molinou,
la Palícia i Sisó.
Potra, Sussena i Pesseta,
també lo Flaret de Romeu,
Quico, Ullots, Montoliu,
Tato i la Mare de Déu.
A l'última brigada
va Cubelles i Porró,
la Verge i el Jesuset,

lo Cisteller i el Guitarró.
Ragueta, lo Sort i Fartet,
Figuereetes i Colau,
Don Quijote i Marianet,
lo Fideu i el Ros de Pau.
Menín, Tomaca i Cavil.lo,
Vicent, Cebeta i Pocoli,
ve lo Marit, ve lo Formatge,
ve també lo Tort de Sant Jordi.
Ve Camanua i Serapio,
lo Peniscolà i Medina,
Bibiano, Duc i el Peixet
i Jaume de la Comandina.
Lo Marco, lo Roig i el Tort,
Papatxa i Panxablanca,
ve allí Bragueta de Tráfec,
amb la Caque i Panxampla.
Guindales, Belet i el Bollo,
Pep de Prats i el Pentinat,
Concedo junt amb lo Cluc,
posats tots en un Pabadat.
Lo Soterrador i Munyós,
lo Mamellut i Lluneta,
Cataconyo i Mala-raça,
lo Ratolí i la Palometa.
Romeu, Putxol i Calistro,
Carxofero i Jabalí,
la Monyona i la Massipa,
la Bantlloca i Palatsí.
Allà a la Coa de tot
ve la Cluca i Barrancot,
la Xola i Caramelo,
Xiveli i Marianot.
També ve Aurecapudenta,
Miravet i Batistot,
també Sarauells de Ferro,
lo Niciet, Feo i Perot.
Ve l'Advocat dels Tabons,
també Manolo lo Tendero,
setcresols i una Animeta,
una Barquera i el Barquero.

Santo Cristo i el Pare Sant
Sant Pere i Pepa de Pau,

lo Rei i a més un Tambor,
fent Paurrau, Paurrau, Paurrau.

B) ELS GRUPS SEMÀNTICS

Un cop vista aquesta *Rondalla d'Ulldecona*, aportem un segon cos, on presentem l'estudi semàntic dels malnoms d'Ulldecona agrupats seguint, a grans trets, l'esquema fet pel Dr. Enric Moreu-Rey al seu llibre *Renoms, motius, malnoms i noms de casa*. En fer aquesta agrupació semàntica, no tracto la totalitat dels malnoms aconseguits, sinó que només anomeno alguns exemples, aquells dels quals tinc bastant clara la motivació. Tot i que el més interessant i apassionant dels treballs d'aquest tipus és buscar la motivació o la situació concreta a partir de la qual es genera un determinat malnom, moltes vegades no he pogut aconseguir donar amb ella o tinc una hipòtesi poc fiable o bé m'han donat dos explicacions diferents. Per tant, només agruparem semànticament aquells casos concrets en què la motivació és molt clara.

Des d'un punt de vista logicosemàntic, hem agrupat els malnoms d'Ulldecona en els 12 grups següents:

- 1.- La situació familiar o de parentesc
- 2.- La situació social
- 3.- L'activitat professional
- 4.- Una dedicació o afició no professional
- 5.- L'aspecte o característiques físiques
- 6.- La manera de vestir i altres coses
- 7.- La designació mitjançant figures
- 8.- Malnoms procedents de noms de pila i de cognoms
- 9.- Malnoms procedents de topònims
- 10.- Malnoms relacionats amb les plantes
- 11.- Malnoms relacionats amb els animals
- 12.- Els inclassificats

Tots aquests grups els estudiarem amb alguns exemples a continuació.

1. SITUACIÓ FAMILIAR.

1.1 Parentiu per consanguinitat:

Tato/a, lo(germà/na gran).

1.2 Parentiu per filiació:

1.2.1 Nen, *Niño*/-a:

Niño, lo; Xiquillo, lo; Xiquillero, lo.

1.2.2 Amb els sufix -et,-eta, -eto(“fill de”):

Aubanet/a, l’; Barrereta, Benitet; la Brusqueta; Camil.let; Danielet; Duardet; Elvireto/a, l’; Gilet; Gonçalet, de; Negret/a , lo/la; Robertet; Ventureta.

1.2.3 Compostos:

Antonieta de Ferrero; Andreu de la Canareveta; Joan de Bony, Lluquet de Mònica; Manualet d’Anna; Peret d’Enquiliana; Peret de Daniel; Ramonet de Miquela; Ramoneta la de Manoco; Roget de Senalla, lo; Rosset de Granyana, lo; Xata Romana, la (afillada de Roman).

1.2.4 Feminització, masculinització i pluralització :

Alfonsa, l’; Adrianes, les; Aslades, les; Aurosies, les; Aurores, les; Barrancota, la; Campa, la; Capellera, la; Caramela, la (filla de Caramelo) Carrabinera, la; Celidònia/s la/los (filla/s de Celidoni); Duarda, la; Esperanços, los; Estelo, l’(fill de l’Estel.la); Eugènies, les; Florencios, los; Fonso (fill de l’Alfonsa); Forners, dels; Gaspara, la; Juano, lo; Leandros, los; Lluïsets, dels; Marcelinos, los; Modestos, los; Pataquero/s, lo/s; Tallades, les; Trinitàries, les.

1.3 Parentiu per afinitat :

1.3.1 Casat:

Casat, lo; Malcasat, lo; Peret i Marieta (eren matrimoni) ; Pubill, lo (casat amb pubilla sense ser hereu).

1.3.2 Vidu:

Viuda, de la; Viuda Alegre, la.

1.3.3. Femenització, masculinització i pluralització:

Caramelo, lo (casat amb la Caramela).

1.4 Circumstàncies de naixement:

Bessó/net, lo; Bord, lo; Bord del Dugo, lo; Hereu, l'; Herevet, l'; Fadrinet, lo.

2. SITUACIÓ SOCIAL:

Alcalde Colero, l'; Barona, la; Conde, lo; Criat del major, lo; Esclau, l'; Jornaler, lo; Masover, lo; Minyonet/a, lo/la; Mitger, lo; Pagès-ric, lo.

3. ELS OFICIS:

3.1 Oficis sense modificació:

Aiguader, l'; Alfarser, l'; Argepser, l'; l'; Arriero, l'; Barquero/ra, lo/la; Bordadora, la; Boter/a, lo/la; Cadirer/ra, lo/la; Calderer, lo; Calciner, lo; Caminero, lo; Carboner/ra, lo/la; Cartero, lo; Casiller/era, lo/la; Cisteller/era, lo/la; Corredor/ra, lo/la; Corretger/era, lo/la; Corsetera, la; Dallero/ra, lo/la; Ermità/na, l'; Esbarder, l'; Espardenyer, l'; Ferrer/ra, lo/la; Ferrador, lo; Filador, lo; Fuster/ra, lo/la; Gasoliner, lo; Gorrista/a, lo/la; Llaunero/s, lo/los; Matalaper/ra, lo/la; Matarife, lo; Melero/ra, lo/la; Moliner/ra, lo/la; Novillero, lo; Oliero, l'; Olivero, l'; Pasteler, lo; Pedrapiquer, lo; Pescater, lo; Peller/ra, lo/la; Pinzeller/s, lo/los; Potacari, lo; Rejoler/ra, lo/la; Rentadora, la; Saboner, lo; Safranero, lo; Sariero, lo; Sastre/a, lo/la; Sereno, lo; Tintorer/ra, lo/la; Tractant, lo; Xocolatero, lo.

3.2 Els diminutius:

Escolanet, l'; Ferrereta, la; Serenet, lo; Pastoret, lo.

3.3 Els compostos:

Nasio l'Arenero; Arturo l'Esbarder, Paco l'Esmolet, Cándido l'Esquilador, Minguet lo Barber; Grau lo Palmero; Pedrito la leche; Paco Forret; Marieta la

Pescatera; Nadal lo Marmolista, Homedes lo Marmolista; Pepet lo Matarife; Pagés-ric, lo; Sento lo Carnicer; Vicent lo Pescater; Vicent lo Tractant.

3.4 Altres:

Bocadillos (Tenien un bar on feien entrepans); Botigueto; Budellera, la; Cacahuero/ra, lo/la; Capeller/ra, lo/la; Carajillo; Consumero, lo; Cotera, la; Flauter, lo; Farigolero, lo; Granito; Mandader/ra, lo/la; Pelapeus, la; Placero, lo.

4. DEDICACIONS NO PROFESSIONALS:

4.1 Música, jocs, altres:

Avisadora, l'; Beato/tet, lo; Bestioles; Beethoven (tocava el piano); Bisbe, lo; Corneta; Escolà, l'; Flauta; Guitarró, lo; LLadronet, lo; Músic major, lo; Pesador, lo; Pregonero, lo; Ratolinet de missa, lo; Resadora, la; Torero, lo; Trompeta, Turut/a -/la, Violí/na, -/la.

4.2 Fets accidentals:

Babalauela/o/es, la/lo/les; Botapallisses; Brancalet/ta, lo,/la; Bufalleixes; Caga ajupit; Cagamantes; Cagampastres; Cagasendrés; Cascarràbies, lo; Cremapallisses; Esgarraborratxes; Esplugamalles; Mai t'esquiles; Matagats; Matapans; Matasogres; Miracielos; Mitgessoles; Penjagats; Penja-reis; Pixacaus; Pixa-reixes; Pocafam; Punxaculs; Saltabalcons; Salta-sèquies; Sinduermes; Trencacossis; Trencaladres.

4.3 Fets de la parla:

Badesso (pronunciava malament "abadejo"); Bum-bum/ma, (explicava com va disparar dos trets durant la guerra dels carlins) lo/la; Caleo (Solia dir: <<me recaleo>> mentre es ventava amb un ventall); Doncs i ara; Felipó/na, lo/la (de "fes-li por"); Fort massa poc; Gaburret/a, -/la (de "vinga burret"); Ja ho seré jo (era molt voluntariós); Massabonic/a, lo/la; Peix porto, la; Pabadat(ho deia en lloc de dir entrepà); Pepito no pares (frase que sortia d'un balcó una nit calorosa d'estiu); Persona (sa mare sempre deia que son fill era molt <<persona>>); Qui n'agafa, lo; Sia servit (frase habitual d'un botiguer); Suposo, lo; Tavola (encara vola); Te'ls guardo; Teresita beu-te un ou; Voy-volando, la.

5. CARACTERÍSTIQUES FÍSIIQUES:

5.1 Dimensions del cos:

Alto, l'; Cacho/a, lo/la; Grande, lo; Llarg, lo; Llarga de les eres, la; Medio metro; Minyonet/ta, lo/la; Muestra de hombre; Nano, lo; Pamet; Sec, lo; Xaparro/a/et/eta, lo/la.

5.2 El color de la pell :

Blanco, lo; Cansalada, lo/la; Carafosca; Grogga, la; Lluenta, la; Negre/a, lo/la; Negret/ta, lo/la; Panxablanca; Roget de Senalla, lo; Roja, la; Televisor en colors, lo.

5.3 El cabell i el pèl :

Bigotillo; Bigots, la; Caragols/itos; Cellut, lo; Coa, la; Mai t'esquiles; Monyonyo/a, lo/la; Moreno, lo; Pelat/da, lo/la; Peluda, la; Pentinada, la; Pep del ros; Ros de la Miliana, lo; Rosset de Granyana, lo; Rullo/lla, lo/la.

5.4 El cap i parts del cap :

Bocanegra; Boca-torta; Cabusson; Cabut, lo; Cap d'anguila; Cap d'arròs; Capblanc; Cap de calaixó; Cap de matxo; Cap de província; Cap de suro; Capipota; Coll de tita matinera; Dentasses; Fesoles; Fogassa en boca; Galtabruta; Galtes d'aigua; Llagrimeta, la; Mascarat/da, lo/la; Mitjaclatellada; Morret; Nas de canut; Nas de destal; Orella, Ratat/da, lo/la; Ullets, la; Ullots, la; Ulls de corder degollat; Ulls de sapo; Xato/tet, lo/la; Xataromana, la.

5.5 El cos i els membres :

Camesgrosses, la/les; Camet, Cameta; Cigaleta, Cul de cabàs; Culón; Garrell/a/llet/ta, lo/la; Gordo/ito, lo; Grasset; Magre/et, lo; Manetes; Mamelluda, la; Palillo; Pegasso, la; Peustendres; Peusimans.

5.6 Invalideses i deformacions:

Berruga; Borni(mancat d'un ull), lo; Cames de ferro; Camot/ta, lo/la; Coixa de l'advocat; Coixa del Mangotxé; Coixet de Granyana; Coll-llarg; Curro/a/et/ta, lo/la; Esquena-fumeral; Esquenota; Mut/da, lo/la; Panxampla; Panxa de coco; Peugròs; Poc-cul/a, lo/la; Queixales, Sesot; Sis-dits, la; Sord/det, lo; Tortet.

5.7 Gestos, actes i posats :

Amoderat/da, l'/la; Amorós, l'; Boiret; Palurdo, lo; Tomba-cantons, la; Xulo, lo; Xulet/ta, lo/la.

5.8 Bellesa i lletgesa :

Blanca flor; Cara de tord espantat; Careto/ta, -/la (eren ferrers i solien dur la cara bruta); Feo/a, lo/la; Guapa, la; Guapet/ta/tes, lo/la/les; Hermós, l'; Nina, la; Maco/a/eta, lo/la; Massabonic/ca, lo/la; Peusbruts.

6. EL VESTIT I ALTRES COSES :

6.1 Peces de vestir:

Bossanova; Botins, la; Bragasses; Calces/etes, Calcesblanques; Calces rojes; Calcilles; Capot; Collet de perciglàs; Correas; Forret/tes, lo/les; Jac, lo; Jacapollosa, la; Manga/gueta, la; Monedero, la; Motxilla, la; Sarauellada, Sarauells de ferro; Tacó; Zapatito de oro; Zapatones, lo/la/los; Xancletes.

6.1.1 Maneres de vestir :

Bacona, la; Bruta, la; Camanua/ues, la/les; Dòmino, la (sempre anava apedaçada); Enfaixat, l'; Galano/na, lo/la; Llacets, la; Manteta, lo tio de la; Mitges soles; Pimpollo, lo; Ramos i flores; Rayo de sol; Màsquera/eta; Concejal Michelin, lo (duia abarques de sola de roda de camió).

6.2 Estris:

6.2.1 Estris de la casa:

Barral; Calaix, la/les; Calaixera, la; Caldera; Carnera, la; Colchón; Cresolets, la; Culleracaldosa; Perola/lo, la/lo; Porró, lo; Porrona, la; Punyalo/la, lo/la; Senalla; Tamboret; Topinot, la.

6.2.2 Estris de l'agricultura :

Bot, lo; Molinet, del; Punxó/net; Sogues, la; Tascó; Taulettes de trull.

6.3 Altres :

Auto, l'; Barrina, la; Barró/net; Bicicleta, la; Campaneta, la; Canyon; Coet; Moto, la; Paraguilles; Pipeta; Serradura; Tatxa; Trompitxol; Tros de peanya.

6.3.1 Els diners :

Doblones, la; Milionari, lo; Millón, del; Monederos, la; Mossèn Calderilla; Perreta; Pesseta; Quatre rals; Ralet; Tres rals; Vint cèntims.

7 -DESIGNACIÓ MITJANÇANT FIGURES:

7.1 Ironia i metàfora :

Afaita-rabos; Figa de oro, la; Figueta de Déu; Mascillo, lo; Mujer sin pena; Niña de fuego, la; Prohombre, lo; Setcervells; Sucrenyo, lo; Papaterras; Peixet sense sang; Petxinatendra; Ratolí de missa, lo; Tord espantat, lo; Feixet de vímet, lo; Pincha uvas; Poquesbrosses, la; Roda-soques, la; Rosa burxorros.

7.2 Personatges històrics, literaris, etc. :

Beethoven; Colón; Mare de Déu, la; Nostre senyor, lo; Rock Hudson; Romanones, la; Sant Lluís; Santa Rosa; Tarzana, la; Tribulete; Kennedy; Kubala; Kung fu.

7.3 Singularitats del caràcter :

Aimante, l'; Alegries, les; Amorós, l'; Amic, l'; Bestioles; Bo, lo; Boiret; Bovet, lo; Bravía, la; Buena/no, la/lo; Cabossa/eta; Calent/ta, lo/la; Cantamayanes; Capellanet, lo; Cascarràbies; Coragre; Crític, lo; Fiera; Feréstec, lo; Generoso/a, -/la; Graciós, lo; Hombre serio; Innocent; Locanda, la; Malespill; Malquedes; Mala-raça, la; Malànima, -/la; Mamones, les; Manies la; Marquesona, la; Mentides; Ministressa, la; Mitjadona, lo; Persona/eta; Pocalliga; Polit, lo; Puto/tet, lo; Rampinya; Rata-sàvia, la; Reimoro, lo; Romansa, la; Ruc/a/quet, lo/la; Santo/ta/eta, lo/la; Serenet, lo; Tendre/a, lo/la; Valent/a, lo/la; Viciat, lo; Viva, la.